

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์
ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

AN APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES FOR THE PROMOTION OF
RECONCILIATION IN LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS,
NAKHON SAWAN PROVINCE

สุบัญญัติ จันทร์สว่าง* ธิติวุฒิ หมั่นมี** สุรินทร์ นียมางกูร***

Subandit Chansawang, Thitiwut Manmee, Surin Nitamangkoon

Received: April 04, 2019

Revised: June 17, 2019

Accepted: June 23, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสามานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.992 ในการเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยจากกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 10,543 รูปหรือคน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 รูปหรือคน ซึ่งได้มาจากการ

* Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

*** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

กลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางทางสังคมศาสตร์ คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ใน ส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด นครสวรรค์ มี 3 ด้าน คือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน ต้องบริหารงานที่เท่าเทียม เพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกัน 2) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน ต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน 3) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าปัจจัยด้านการบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ มีค่าความสัมพันธ์เชิงบวกค่อนข้างสูง ($r = 0.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยด้านหลักสารานีธรรม 6 ก็กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก ($r = 0.874$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านหลักอปริหานิยธรรม 7 ก็กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก ($r = 0.809$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการยอมรับร่วมกันโดยการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุกเดือน เปิดพื้นที่หรือเวทีทางความคิดให้เกิดการยอมรับและสร้างแนวทางส่งเสริมความสมานฉันท์ในองค์กร และไม่ใช่ความคิดเห็นตนเองเป็นใหญ่ คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ 2) ด้านการบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน แนวทางในการส่งเสริม ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชนโดยใช้กฎหมายโดยเท่าเทียมกัน การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยการถ่ายโอนภารกิจให้กับชุมชน และการ

ส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมจารีตประเพณีค่านึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ 3) ด้านการรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม แนวทางในการส่งเสริมได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน (รณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ชาติ) ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่าย ภาวคีความร่วมมือ และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถจัดการตนเอง โดยคนในชุมชน ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายภาวคีความร่วมมือ ผ่านกลไกการประชุมประชาคม การส่งเสริมการจัดการตนเองของคนในชุมชน ส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนและการให้ความรู้ในการจัดการชุมชน กับคนในชุมชนให้สามารถดำเนินการและบริหารจัดการความขัดแย้งภายในชุมชนโดยคน ในชุมชนเอง ที่ส่งผลต่อการกำหนดกิจกรรมและวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างตรงตามความต้องการของคนในชุมชนค่านึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมในการช่วยกันตัดสินใจ

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม, ความสมานฉันท์, การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the promotion of reconciliation in administration of Local Administrative Organization in Nakhon Sawan; 2) to study the relationship between the factors in the administration and Buddhist principles to promote reconciliation in the administration of the Local Administrative Organization in Nakhon Sawan; and 3) to present the form of the application of the Buddhist principles to promote reconciliation in the administration of the Local Administrative Organization in Nakhon Sawan.

The research methodology was a combination of research methods between quantitative research and qualitative research. For the quantitative method, questionnaires were taken to collect the data which provided *reliability* of 0.992. The sample size was calculated based on Taro Yamane's formula. The sampling group selected by Stratified Random Sampling consisted of 385 out of 10,543 officers working in Provincial Administrative Organization, Subdistrict Administrative Organization, and Municipality. The data were analyzed by Social Science Program for computing frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's

correlation coefficient. 18 key informants provided the information in in-depth interviews in the qualitative research method. A Focus Group Discussion composed of 10 qualified persons. Descriptive analysis was used to describe the basic features of the data in the study.

The findings of this research were as follows:

1. The promotion of reconciliation in the administration of the Local Administrative Organization in Nakhon Sawan consists of three parts: 1) the participatory administration and mutual acceptance shall have equal legal force; 2) the administration with equal legal force must apply to all of the participants, and; 3) a campaign in building reconciliation and an idea of common interest in the organization was accomplished through projects and activities.

2. The factors in the administration were related to the Buddhist principles in enhancing reconciliation in the administration of Local Administrative Organization in Nakhon Sawan providing a positive correlation at a high level ($r = 0.780$) with a significance level of 0.01. Saraniyadhamma VI and the promotion of reconciliation in the administration of Local Administrative Organization in Nakhon Sawan were related which contributed to a positive correlation at a very high level ($r = 0.874$) with a significance level of 0.01. The Seven Conditions of Welfare (Satta Aparihaniya Dhamma) and the promotion of reconciliation in the administration of Local Administrative Organization in Nakhon Sawan were also related which contributed to a positive correlation at a very high level ($r = 0.809$) with a significance level of 0.01. A null hypothesis is accepted.

3. The three types of forms in the application of the Buddhist principles to promote reconciliation in the administration of the Local Administrative Organization in Nakhon Sawan were as follows:

1) Participatory administration and mutual acceptance consist of equal legal force, consultation meetings monthly, space for changing ideas to build acceptance and the way to promote reconciliation in the organization, and consideration of ethical and moral principles in making decision.

2) The administration using equal legal force consists of fostering the learning of equal legal force in community; enhancing the community to solve problems together by contributing duties; and encouraging tradition and customs by considering ethical and moral principles in making decision.

3) The campaign in building reconciliation consists of building ideas of common interest and benefits of the nation, and emphasizing the networking and cooperation of the parties. To encourage community self-management, it was accomplished through community meetings, supporting self-management, encouraging cooperation, and educating community self-management. As a result, they could handle internal conflicts by themselves which the solution appeared to meet the needs of the community.

Keywords: An Application of Buddhist, Reconciliation, Local Administrative Organizations.

1. บทนำ

ตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. 2475 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับการปกครองตามอุดมการณ์ของระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ รัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจให้ประชาชนในระดับท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย มีวิวัฒนาการมาจากการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ได้วางรากฐานการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยในส่วนกลางได้มีการจัดโครงสร้างการบริหารตามหน้าที่ในรูปแบบกระทรวง ในส่วนภูมิภาคได้ปรับปรุงกลไกการบริหารราชการภูมิภาคใหม่ให้สามารถกระชับอำนาจการปกครองสู่ศูนย์กลางให้คนในท้องถิ่นได้ร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นในรูปแบบ “สุขาภิบาล” ขึ้นในเขตราชธานี การปฏิรูปการบริหารราชการเป็นไปอย่างทั่วด้านทั้งในแง่โครงสร้าง ระบบการบริหารงานในกิจการต่าง ๆ ของรัฐ นับเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ทางอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่ นับเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวนับแต่รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นรากฐานสำคัญของการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินในระยะต่อมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่เน้นการรวมอำนาจสู่ศูนย์กลาง ในด้านการบริหารเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างและขั้นตอนใน

ตัวเอง การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้กับประชาชนโดยตรง การจัดระเบียบราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีอยู่ 2 ระบบ คือ ระบบทั่วไป มีอยู่ 3 รูปแบบ ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด และระบบพิเศษ มีอยู่ 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (Kovit Puangngam, 2016) ในการบริหารท้องถิ่น เป็นการดำเนินการบริหารกิจการสาธารณะในพื้นที่เฉพาะ มีการปกครองตนเองของประชาชน ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการกระจายอำนาจอย่างอิสระภายใต้กรอบของกฎหมาย ที่เรียกว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์การของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งโดยปกติเป็นอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายบริหารและคณะบริหารท้องถิ่น การบริหารท้องถิ่นเป็นกระบวนการการตัดสินใจและนำนโยบายของท้องถิ่นไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ การดำเนินการบริหารจะต้องคำนึงถึงเจตจำนงของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่นด้วยความเสมอภาคและความยุติธรรมในสังคมด้วย และการบริหารท้องถิ่นเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารของท้องถิ่นอันได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

ปัญหาที่มักเกิดขึ้นนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ แบบแผนและกฎหมายและคิดถึงแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ปัญหาโครงสร้างและระบบการบริหารงานยังขาดการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และยังเกิดความขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันระหว่างสภาากับฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะสาเหตุจากการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณโครงการ การปฏิบัติงานประจำวันยังไม่เป็นระบบและมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารและงานสารบรรณ ปัญหาเกี่ยวกับการคลัง พัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานคลังและงบประมาณมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดฐานข้อมูล ในการประมาณรายการรายได้และตั้งงบประมาณรายจ่าย ระบบฐานสถิติต่าง ๆ ส่งผลให้การจัดทำงบประมาณล่าช้า (School of Management Science, 2014) จังหวัดนครสวรรค์เป็นหนึ่งในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างภาคกลางตอนบน ซึ่งมีเนื้อที่ 9,597 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 1,071,686 คน แบ่งเขตการปกครองออกเป็นอำเภอ 15 แห่ง ตำบล 128 แห่ง หมู่บ้าน 1,437 แห่งและมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 143 แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 18 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 121 แห่ง ซึ่งในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีปัญหาความขัดแย้งในการบริหารงานท้องถิ่นมากที่สุดพื้นที่หนึ่ง (Akkaradecha Brahmakappa, 2014) โดยปัญหาการมีส่วนร่วมของบุคคลโดยทั่วไปยังไม่เข้าใจทั้ง

โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนมากยังขาดการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงาน และปัญหาการบริหารภายใต้กฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่มีมาก ยุ่งยาก ซับซ้อนไม่สามารถสร้างความเข้าใจกับกฎระเบียบต่าง ๆ ได้ เป็นเหตุให้การปฏิบัติงานมีความบกพร่องและผิดกฎหมาย ผิดระเบียบในหลายๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องการเงิน การบัญชี การพัสดุ (Kovit Puangngam, 2016) และเป็นเหตุสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการส่งเสริมความโปร่งใส สมานฉันท์นั้นให้เกิดขึ้น ซึ่งได้รับหนังสือแจ้งแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วนจาก กระทรวงมหาดไทย ถึงสาเหตุความขัดแย้ง แยกแยะ คือ ความคิดความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่าง กัน ไม่เชื่อถือศรัทธากระบวนการยุติธรรม การปลุกปั่น ยุยง สร้างความเกลียดชังต่อกัน ตอกย้ำ ขยายความขัดแย้งเกลียดชัง จนมีแนวโน้มพร้อมที่จะใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มเห็นต่าง เป็นต้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกจังหวัด มีการจัดตั้งศูนย์โปร่งใส สมานฉันท์เพื่อการปฏิรูประดับท้องถิ่น เพื่อประสานงานหรือบูรณาการการทำงาน

ปัญหาทุกปัญหาที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่นั้น เป็นบทเรียนที่แลกมาด้วยมูลค่ามหาศาลที่ทุกคนได้รับ สาเหตุที่แท้จริงของทุกปัญหานั้นมาจากเหตุเพียงเหตุเดียว คือ ความด้อยคุณภาพของ ประชากร ทั้งระดับครอบครัว ระดับสังคม ระดับชาติ จำนวนประชากรที่มีคุณภาพต่ำเป็นจำนวนมากในสังคมเหล่านั้น (Ratthaphon Yenjaima, 2018) ดังนั้นการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อ การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อ ส่งเสริมความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นและสามารถนำมาเป็นแนวทางให้เกิดความโปร่งใสสมานฉันท์ กับองค์กรปกครองท้องถิ่นได้อย่างไรซึ่งผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ให้ เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสังคมต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริม ความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

2.3 เพื่อนำเสนอรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methoded Research) ประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 18 รูป/คน ได้แก่ (1) ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (2) ผู้แทนจากเทศบาล (3) ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล (4) ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัด (5) นักวิชาการ (6) พระภิกษุสงฆ์ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ คือกลุ่มประชากร จำแนกแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (2) เทศบาล (3) องค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนบุคลากรทั้งหมด 10,543 ด้วยการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิจัยเชิงปริมาณ มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม

3.2 การรวบรวมข้อมูล

1) การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ดำเนินการสัมภาษณ์ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 18 รูป/คน ได้แก่ ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนจากเทศบาล ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัด นักวิชาการ พระภิกษุสงฆ์ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยอธิบายวิธีการเก็บข้อมูลและกรอกข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 385 คน

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้แบบการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบและจำแนกข้อมูลที่มีความหมายเดียวกันอยู่ในเรื่องเดียวกัน เชื่อมความสัมพันธ์ สรุปข้อมูลที่รวบรวมได้ตามความคิดเห็นภาพรวมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการสำรวจใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การทดสอบสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation)

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มี 3 ด้าน คือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีระดับความถี่มาก พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบริหารานเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับกัน 2) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน พบว่า การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายใต้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน 3) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในองค์กร

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการ ความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ (1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.780 การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน และการบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีการตรวจสอบงบประมาณตามระเบียบที่กำหนดไว้ อีกทั้งการบริหารวัสดุอุปกรณ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการรับจ่ายพัสดุครุภัณฑ์ประจำปี และการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน

4.3 รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ปัจจัยการบริหาร คือ 1) การบริหารบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ รัฐเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในการพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นเอง 2) การบริหารงบประมาณในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด

นครสวรรค์ มีการวางแผนถึงการประหยัดใช้โดยกำหนดกระบวนการงบประมาณ มีการตรวจสอบงบประมาณ ตามระเบียบที่กำหนดไว้ 3) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ ยึดตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยถือว่าเป็นการบริหารภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของ 4) การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ มีการวางแผนในการบริหารงานโดยพึงระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และมีมีกฎหมายระเบียบและข้อบังคับที่ใช้ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ การวิเคราะห์การส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารการจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Sirirat Klangyen, (2014) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ การให้บริการ การพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก เพราะบุคลากรต้องได้รับการพัฒนา

5.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าปัจจัยด้านการบริหารมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ มีค่าความสัมพันธ์เชิงบวกค่อนข้างสูง ($r = 0.780$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ Akkaradecha Brahmakappa, (2014) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งตามหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สำหรับความขัดแย้งระดับบุคคลในภาพรวม พบว่า ปัญหาคความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีเพียงสาเหตุความขัดแย้งที่เกิดจากความเชื่อ ค่านิยม เท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดับมาก ส่วน

ความขัดแย้งระดับองค์กรในภาพรวม พบว่า ปัญหาความขัดแย้งระดับองค์กรในสังคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 แนวทางการพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ แนวทางที่เหมาะสมคือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันแนวทางในการส่งเสริม 2) การบริหารโดยบังคับใช้กฎหมายที่เท่าเทียมกัน 3) การรณรงค์สร้างความรักความสามัคคีเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น สอดคล้องกับ Sutthaya Aobaom, (2014) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ จะต้องเริ่มจากกระบวนการหรือวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ใน 3 ด้าน คือ T (training) การฝึกอบรม, E (education) การศึกษา และ D (development) การพัฒนานำมาบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนา คือ หลัก ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา จะก่อให้เกิดศักยภาพของบุคลากร ใน 3 ด้าน คือทางด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ด้านปัจจัยการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ด้านบุคลากร โดยส่งเสริมให้บุคลากรได้นำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

6.2 ด้านหลักสารานียธรรม 6 กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ด้านหลักเมตตาจริกรรมในทุกองค์กร

6.3 ด้านหลักอปริหานิยธรรม 7 กกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ด้านหลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ในทุกองค์กร

6.4 ด้านการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายในการส่งเสริมความสมานฉันท์ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมและยอมรับอย่างต่อเนื่อง

References

- Akkradecha Brahmakappa. (2014). *The Development Model of Resolving The Conflict in Line With The Principle of Buddhaddhamma of Local Government Organizations* (Doctoral of Thesis). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Kovit Puanggam. (2016). *Thai Local Government*. Bangkok: Wiyoochon.
- Ratthaphon Yenjaima. (2018). Conflict in Society : Theory and Solution. *Journal of MCU Social Science Review*, 7 (2), 224-238.
- School of Management Science. (2014). *Local Administration*. Nontaburi : Sukhothai Thammathirat University.
- Sirirat Klangyen. (2014). *An Administration to Excellence Practice In Accordance With Buddhist Good Governance of Local Administrative Organization*. (Doctoral of Thesis). Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Sutthaya Aobaom. (2014). *The Personel's Competency Development for Staff of Local Administrative Organization According to Buddhism* (Doctoral of Thesis). Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Surinthon Sithonkul. (2013). Good Governance Leader of Local Administrative Organization Lower Northeastern Region. (Doctoral of Thesis). Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Thitiwut Manmee. (2013). *The Employees Commitment to Local Administrative Organizations* (Doctoral of Thesis). Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Voraphas Prasomsul. (2007). *The Principles of Educational Administration Based Upon Buddha-Dhamma* (Doctoral of Thesis). Graduate School : Naresuan University.